

Деменко В.М., доцент кафедри захисту рослин ім. А.К. Мішньова
Сумського НАУ

Ємець О.М., доцент кафедри захисту рослин ім. А.К. Мішньова
Сумського НАУ

ЗАХОДИ ЗАХИСТУ ЯБЛУНІ ВІД ШКІДНИКІВ

У 2018 р. площа плодово-ягідних культур склала 228 тис. га, з них плодоносних – 200 тис. га. Валове виробництво плодово-ягідної продукції становило 2571 тис. тонн, в тому числі в сільськогосподарських підприємствах – 556 тис. тонн, господарствах населення – 2015 тис. тонн. Серед плодово-ягідних культур основною культурою є яблуня. У 2014 р. вона вирощувалася на площі 115,2 тис. га, валове виробництво яблук склало 1090 тис. тонн. У 2015 р. площа яблуні становила 111,7 тис. га, виробництво яблук – 1200 тис. тонн. У 2016 р. спостерігається зменшення площі яблуні до 106,1 тис. га, виробництво яблук – до 1100 тис. тонн. У 2017 р. площа насаджень яблуні була 103,1 тис. га, валове виробництво яблук – 1070 тис. тонн. У 2018 р. площа яблуні становила 101,6 тис. га, а виробництво яблук склало 1500 тис. тонн. Отже, в Україні є достатньо резервів для забезпечення населення яблуками за рахунок закладки нових інтенсивних насаджень, поліпшення технології вирощування, зберігання вирощеної продукції.

Враховуючи, що плодові дерева вирощуються на одному місці протягом багатьох років у садових насадженнях створюються певною мірою стабільні екологічні умови, що формують відносно постійний склад шкідливої та корисної фауни. В Україні відомо близько 400 видів комах, які пошкоджують плодові насадження. Враховуючи різну насиченість яблунею в різних природних зонах видовий склад шкідників також відрізняється. Для підвищення стійкості плодових культур проти шкідників, одержання високого врожаю необхідно проводити захисні заходи протягом усього року. Система захисних заходів для промислових насаджень яблуні включає до 10-12 обробок проти комплексу шкідників.

Дослідження проводили в умовах навчально-наукового виробничого комплексу Сумського національного аграрного університету у 2016-2018 рр.. на сорті яблуні Флорина. Методика проведення досліджень загальноприйнята. Сад Сумського НАУ закладений у 2008 році. Враховуючи те, що насадження яблуні знаходяться поблизу житлових будинків, господарських будівель захисні заходи проводяться обмежено, при перевищенні шкідниками економічного порогу шкідливості. У 2016 р. обприскування насаджень для захисту від оленки волохатої проводили інсектицидом Каліпсо 480, КС з нормою використання 0,25 л/га в фазу цвітіння в I декаді травня. Інсектицид системної дії з діючою речовиною тіаклоприд. На контролі (без обприскування) чисельність оленки волохатої становила 11,7 особин/дерево. Після обприскування інсектицидом Каліпсо 480, КС чисельність оленки волохатої зменшилася до

2,5 особин/дерево, а технічна ефективність становила – 79,85%. Друга обробка насаджень яблуні була проведена в I декаді червня для захисту від плодожерки яблуневої I покоління інсектицидом Матч 050 ЕС, к.е., 1 л/га. Діюча речовина – люфенурон. Третя обробка насаджень яблуні була проведена в кінці I декади липня для захисту від яблуневої плодожерки II покоління інсектицидом Матч 050 ЕС, к.е., з нормою використання 1,0 л/га. На 14 день після проведення обприскування інсектицидом пошкодженість плодів плодожеркою яблуневою становила 4,8%, в той час як на контролі – 35,7%, технічна ефективність заходу склала – 86,4%. Урожайність яблук в досліді була 2,9 тонн/га, на контролі – 2,1 тонн/га.

У 2017 році чисельність оленки волохатої, довгоносики квіткоїда яблуневого була низька тому захисні заходи не проводили. В зв'язку з гарним цвітінням яблуні було проведено зривання надлишкової зав'язі в насадженнях яблуні. Для захисту від плодожерки яблуневої I покоління використали інсектицид Люфокс 105, к.е. з нормою 1,0 л/га у I декаді червня. Діюча речовина – люфенурон (бензаміди) та феноксикарб (карбамати). Друга обробка насаджень була проведена в III декаді червня для захисту від попелиць інсектицидом Каліпсо 480, КС з нормою використання 0,25 л/га. Третя обробка яблуні проводилася інсектицидом Люфокс 105, к.е. з нормою використання 1,0 л/га. На 14 день після обприскування інсектицидом пошкодженість плодів плодожеркою яблуневою становила 4,6%, а на контролі – 36,9%. Технічна ефективність інсектициду була 87,5%. Враховуючи високу заселеність яблуні попелицями була проведена обробка Каліпсо 480, КС, 0,25 л/га, що привело до зниження заселеності попелицями до 6,2%, в той час як на контролі було заселено 29,4%. Урожайність яблук в досліді становила 5,7 тонн/га, на контролі – 3,9 тонн/га.

У 2018 році першу обробку провели на початку цвітіння яблуні інсектицидом Актеллік 500 ЕС, КЕ з нормою використання 1,0 л/га для захисту від попелиць. Після обприскування інсектицидом попелиця заселяла 4,9%, на контролі – 18,7%, а технічна ефективність захисного заходу склала 73,95%. Друга обробка насаджень була проведена інсектицидом Люфокс 105, к.е., з нормою використання 1,0 л/га для захисту від яблуневої плодожерки першого покоління. Третя обробка яблуні була проведена для захисту від яблуневої плодожерки інсектицидом Люфокс 105, к.е., 1,0 л/га. На 14 день після обприскування пошкодженість плодів яблуневою плодожеркою становила 5,7%, на контролі – 37,4%, а технічна ефективність інсектициду – 84,8%. Урожайність яблук в досліді була 10,4 тонн/га, на контролі – 6,5 тонн/га.

Таким чином, за роки досліджень основними шкідниками яблуні були плодожерка яблунева, попелиця зелена яблунева, оленка волохата. Для захисту насаджень від шкідників в умовах ННБК Сумського НАУ у 2016 р. було проведено три обробки, у 2017 р. – чотири, у 2018 р. – три. Для захисту від плодожерки яблуневої технічна ефективність інсектициду Матч 050 ЕС, к.е., 1,0 л/га становила 86,4%, Люфокс 105, к.е., 1,0 л/га у 2017 р. – 87,5%, у 2018 р. – 84,8%. Технічна ефективність Каліпсо 480, КС, 0,25 л/га для захисту від оленки волохатої у 2016 р. була 79,85%, попелиці у 2017 р. – 78,73%.